

Międzynarodowy Konkurs

Kompozytorski

w 100-lecie urodzin Witolda Lutosławskiego

Organizatorzy:

Towarzystwo im. Witolda Lutosławskiego
Związek Kompozytorów Polskich
Instytut Muzyki i Tańca

Towarzystwo im. Witolda Lutosławskiego
ul. Bracka 23
00-028 Warszawa
tel. 22 826 90 25
e-mail: society@lutoslawski.nazwa.pl
www.lutoslawski.org.pl

Tomasz Piotrowski
Sekretarz Konkursu kompozytorskiego w 100-lecie urodzin Witolda Lutosławskiego
e-mail: competition@lutoslawski.org.pl

Konkurs jest realizowany w ramach Roku Lutosławskiego i odbywa się przy wsparciu finansowym Instytutu Muzyki i Tańca

Towarzystwo im. WITOLDA LUTOŚŁAWSKIEGO
the WITOLD LUTOŚŁAWSKI society

Przygotowanie Roku Witolda Lutosławskiego
odbywa się przy wsparciu finansowym
Instytutu Muzyki i Tańca

Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego

Stowarzyszenie Autorów
ZAiK

100. rocznica urodzin
Witolda Lutosławskiego
Obchodzona pod auspicjami UNESCO

Do Konkursu zgłoszonych zostało **160 utworów z całego świata**, m.in. z: Argentyny, Armenii, Australii, Austrii, Boliwii, Chin, Finlandii, Francji, Grecji, Gruzji, Hiszpanii, Holandii, Hongkongu, Iranu, Islandii, Izraela, Kanady, Litwy, Łotwy, Malty, Niemiec, Nowej Zelandii, Japonii, Polski, Rosji, RPA, Serbii, Szwecji, USA, Węgier, Wielkiej Brytanii i Włoch.

O podziale nagród zdecydowało międzynarodowe jury w składzie: **Luca Francesconi, Kazimierz Kord, Magnus Lindberg, Steven Stucky, Paweł Szymański** oraz **Tadeusz Wielecki**.

Zgłoszenia na Konkurs przyjmowane były do 25 stycznia 2013 roku – dnia 100. rocznicy urodzin Witolda Lutosławskiego. Przedmiotem Konkursu był oryginalny, nigdy wcześniej nie nagradzany ani nieprezentowany publicznie utwór na orkiestrę symfoniczną o składzie właściwym dla ostatnich symfonii Witolda Lutosławskiego, trwający nie mniej niż 10 minut.

LAUREACI I NAGRODA

– ufundowana przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego Rzeczypospolitej Polskiej – 10 000 euro:

Thomas Simaku za utwór *Koncert na orkiestrę*

godfó: H. DE JONAS.....

II NAGRODA

– ufundowana przez Towarzystwo im. Witolda Lutosławskiego oraz Instytut Muzyki i Tańca – 5 000 euro:

Chris Roe za utwór *Lustra Lavoisiera*

godfó: CJR.....

III NAGRODA

– ufundowana przez Stowarzyszenie Autorów ZAiKS – 3 000 euro:

Natalya Chepelyuk za utwór *Aria II*

godfó: Meandr.....

WYRÓŻNIENIE

Chikako Yamanaka za utwór *Signal to Signalless (Od sygnału do jego zaniku)*

godfó: Ccp0703.....

PRAWYKONANIA

Prawykonanie zwycięskiej kompozycji nastąpi podczas koncertu finałowego 56. Międzynarodowego Festiwalu Muzyki Współczesnej „Warszawska Jesień” 28 września 2013 roku. Grać będzie Orkiestra Symfoniczna Filharmonii Narodowej pod dyrekcją Rafała Janiaka.

Utwór wyróżniony II nagrodą zostanie wykonany po raz pierwszy przez International Lutosławski Youth Orchestra (ILYO) 6 września 2013 roku w Filharmonii Szczecińskiej.

Prawykonanie kompozycji wyróżnionej III nagrodą nastąpi 9 lutego 2014 roku podczas koncertu finałowego Festiwalu Muzyki Witolda Lutosławskiego „Łańcuch” XI. Grać będzie Narodowa Orkiestra Symfoniczna Polskiego Radia pod dyrekcją Aleksandra Liebreicha.

BIOGRAMY I NAGRODA

Thomas Simaku (ur. 1958) jest kompozytorem brytyjskim pochodzenia albańskiego. Studia kompozytorskie rozpoczął u Tonina Harapiego w Konserwatorium w Tiranie. Po uzyskaniu dyplomu w roku 1982 przez trzy lata pracował z muzykami ludowymi w miasteczku Përmet w południowej Albanii. W roku 1991 wyemigrował do Anglii, gdzie pod kierunkiem Davida Blake’a otrzymał stopień doktora w zakresie kompozycji na Uniwersytecie w York (1996). Otrzymał prestiżowe Stypendium im. Lionela Robinsa w roku 1993 (jako jedyny wyróżniony kandydat z Wielkiej Brytanii), był uczestnikiem kursów w Tanglewood, USA, pod kierunkiem Bernarda Randsa (1996) oraz Pracowni Kompozytorskiej na Uniwersytecie Kalifornijskim pod kierunkiem Briana Ferneyhougha (1998).

Twórczość Simaku jest obecna i ceniona w Europie i Ameryce od ponad dwudziestu lat. Jego utwory były wykonywane podczas dziewięciu edycji Światowych Dni Muzyki MTMW, znalazły się także w programie międzynarodowych festiwali w Huddersfield, Tanglewood, Miami, Weimarze, Rzymie, Stambule, Alicante, Innsbrucku, Viitassari (Finlandia) oraz na November Music Festival w Holandii i Biennale w Zagrzebiu.

Były także nadawane przez wiele publicznych rozgłośni radiowych, a wśród wykonawców jego utworów znajdują się tak renomowane zespoły, jak Arditti Quartet, Diotima Quartet, Kreutzer Quartet, Orkiestra Kameralna Unii Europejskiej, Filharmonia Północnej Anglii, MusikFabrik, Raschèr Saxophone Quartet, New London Orchestra, Concorde Ensemble (Dublin), El Perro Andaluz (Drezno), Insomnio Ensemble (Utrecht) oraz Sinfonietta Athelas (Kopenhaga). Simaku otrzymał pierwszą nagrodę na Międzynarodowym Konkursie im. Kazimierza Serockiego w 2004 roku, a pięć lat później Brytyjska Akademia Kompozytorów i Autorów (BASCA) przyznała mu nagrodę za utwór *Soliloquy V – Flauto Acerbo*.

Obecnie Thomas Simaku jest wykładowcą kompozycji na Uniwersytecie w York.

Koncert na orkiestrę

Złożony z jednej części granej bez przerwy utwór najlepiej określić jako podróż w czasie, w której dawne i współczesne aspekty ekspresji – muzycznej czy innego rodzaju – łączą się i uzupełniają wzajemnie. Termin *concerto* jest tu zatem rozumiany metaforycznie w znaczeniu „zgodności”; innymi słowy obejmuje on sieć relacji łączących różne idiomatyczne aspekty języka muzycznego. Inny sens słowa *concerto* w tej kompozycji odsyła do żartobliwego charakteru muzyki w szybkich fragmentach oraz

do solistycznego potraktowania wybranych instrumentów i ich grup w rozmaitych kombinacjach.

Orkiestra rozumiana jest tu jako idealny instrument, pozwalający urzeczywistnić ów proces. Każda z czterech grup orkiestrowych realizuje konkretną ideę muzyczną, a ich charakter podkreślony jest przez fakturę – potężną, nasyconą – lub odwrotnie – delikatną. Grupy te jednak również stale współdziałają ze sobą, a i ich *modus operandi* można w szerszym kontekście określić jako poszukiwanie punktów wspólnych pomiędzy różnymi orkiestrowymi barwami przy jednoczesnym zachowaniu ich własnych tożsamości. W procesie „zbliżania” i „oddalania się” poszczególne instrumenty wchodzą w różne „sojusze” w obrębie ogromnej brzmieniowej palety zwanej orkiestrą. Tuż przed rozpoczęciem ostatniego odcinka dzieła przywołana zostaje akordowa struktura z *Jeux vénitiens* Lutosławskiego. Cytowana w postaci oryginalnej (dokładnie te same dźwięki w tym samym rejestrze) staje się częścią utworu. Pierwotnie zawarty w partii skrzypiec (a ściślej pod oznaczeniem F w *Jeux*) ów ośmiodźwiękowy akord zajmuje tu pozycję strategiczną, choć jest swobodnie rozłożony we wznoszącym arpeggio o eterycznym charakterze w partii wibrafonu. Koncert kończy się opadającym szeregiem alikwotów na tle odgłosów ludzkiego oddechu.

THOMAS SIMAKU

II NAGRODA

Chris Roe (ur. 1988) ukończył studia na Manchester University w roku 2010; następnie uzyskał stopień magistra w Royal College of Music, gdzie studiował pod kierunkiem Kennetha Hesketha. Obecnie jest zaangażowany w dwa projekty związane z setną rocznicą urodzin Benjamin Brittena, współpracując z Orchestra of the Swan w charakterze kompozytora-asystenta oraz uczestnicząc w Aldeburgh English

Song Project.

Roe współpracował blisko z wieloma znanymi zespołami (London Sinfonietta, Composers Ensemble, ECCE, l’Arsenale, Zespół Instrumentów Dętych Royal College of Music). Jego kompozycje wykonywane były m.in. w Amaryllis Fleming Concert Hall, Britten Theatre, National Portrait Gallery i na Festiwalu St. Magnus, natomiast prapremiery jego dzieł miały miejsce w praskim Rudolfinum Hall i na Festiwalu Etchings. W 2011 roku Roe zdobył pierwszą nagrodę na Międzynarodowym Konkursie Kompozytorskim im. Antonina Dworzaka i został finalistą Villiers Quartet New Works Competition.

Jego najnowsze projekty obejmowały przedsięwzięcia tak różne, jak kompozycja opery kameralnej dla Studia Operowego Royal College of Music oraz Festiwalu Tête à Tête, utwór dla orkiestry młodzieżowej z projekcją filmową, jak również muzyka do ostatniego filmu wytwórni 51 Prod. (za którą otrzymał nominację do Cinesonika Golden Earwax Award). Roe otrzymał niedawno stypendium PRS/Bliss Trust na studia w IRCAM w Paryżu oraz stworzył projekt o nazwie ANIMA, w którego ramach kompozytorzy, wykonawcy i animatorzy planują wydarzenie artystyczne łączące graną na żywo muzykę z filmem.

Lustra Lavoisiera

„Szukasz siebie, szukasz swojego położenia w przestrzeni, w której lustro powiedziałoby: Jesteś tutaj i to ty; bardzo źle to znosisz i trapisz się, gdyż lustra Lavoisiera są wklęsłe lub wypukłe i zwdzają cię, drwią z ciebie; cofasz się, i widzisz siebie, potem przesuwasz się, i już cię nie ma. Ten katoptryczny teatr został pomyślany [właśnie] tak [...]”.

UMBERTO ECO, WAHADŁO FOUCAULTA, PRZEŁ. ADAM SZYMANOWSKI

Lustra Lavoisiera to największy i zarazem ostatni utwór, jaki napisałem podczas studiów w Royal College of Music. Zacytowany ustęp z *Wahadła Foucaulta* opisujący zbiór krzywych zwierciadeł francuskiego naukowca Antoine’a Lavoisiera stał się dla mnie inspiracją, której wyraz można znaleźć zarówno w tajemniczej atmosferze utworu, jak i jego budowie formalnej.

W rozwoju tej kompozycji figury muzyczne wydają się początkowo zniekształcone, załamane, i rozmyte w gęstych, wirujących fakturach orkiestrowych, aż nagle zostają ukazane jako obiekty o wyrazistych, ostrych krawędziach i kryształowej przejrzystości. Te krótkotrwałe momenty rytmicznej, harmoniczej i barwowej przejrzystości zdają się tylko na moment przełamywać gęstniejące faktury, które pozostając nieuchwytnie, prowadzą słuchacza w zaskakujących kierunkach.

CHRIS ROE

III NAGRODA

Natalya Chepelyuk urodziła się w Pskowie, studiowała kompozycję u Dymitra Smolskiego oraz fortepian u Borisa Spektora w Białoruskiej Państwowej Akademii Muzycznej w Mińsku. Jej kompozycja *Terzina* została wykonana przez Orkiestrę Filharmoniczną im. Leoša Janáčka pod batutą Zsolta Nagya na Festiwalu Nowej Muzyki w Ostrawie w roku 2001. W tym samym roku otrzymała dyplom z wyróżnieniem. Studia kompozytorskie kontynuowała pod kierunkiem

Enno Poppego w Hochschule für Musik w Berlinie w roku 2002, a w latach 2004-2009 u Theo Brandmüllera w Hochschule für Musik w Saarbrücken. W tym czasie skomponowała m.in. *Pictograms* na 6 instrumentów, *They are Praying*, *Souvenirs*, *Josef in der Grube* na elektronikę, *Wind* na klarnet solo, *Lied* na 4 instrumenty i głos, *Profumo del mare* na mezzosopran i fortepian.

W roku 2006 Chepelyuk otrzymała zamówienie Sinfonietty Luksemburskiej na utwór na fortepian i zespół instrumentalny w ramach projektu Luksemburg – Europejska Stolica Kultury 2007. Kompozycja *e/statico* została wykonana przez Marcela Wenglera i Inci Yakar wraz z Sinfonietką Luksemburską w Moguncji, Metz, Saarbrücken i Luksemburgu. W roku 2012 była finalistką na 7. Międzynarodowym Konkursie Kompozytorskim im. Henriego Dutilleux, podczas którego wykonano jej utwór *Air* na 7 instrumentów. Pisze także muzykę teatralną, współpracując ostatnio z Państwowym Teatrem Kraju Saary przy inscenizacji *Operation Orchester. Opera Without Singer* pod dyrekcją Toma Rysera (2013). Otrzymała granty Centrum „ZIS” Uniwersytetu Kraju Saary, Fundacji Brunona i Elisabeth Meindłów oraz Międzynarodowych Kursów Nowej Muzyki w Darmstadt. Uczestniczyła w kursach mistrzowskich prowadzonych przez Beata Furrera, Adriana Hölsky, Dietera Macka i Michaela Reudenbacha.

Aria II

Aria II jest dalszym ciągiem wariacji na temat wzajemnych stosunków między szumem a dźwiękiem o określonej wysokości, dysonansem a konsonansem oraz harmonią a chaosem. Jest jednocześnie wyrazem tęsknoty za harmonią.

Sporadyczne ruchy dźwięków o pierwotnym charakterze – pocieranie, kwikanie, wzdychanie i pukanie – ukrywają coś i każą nam się spodziewać, że cokolwiek by to było, musi się nam wreszcie ukazać.

Początkowo dźwięków tych nie da się prawie odróżnić na tle ciszy otoczenia. Wkrótce nabierają one wyrazistości oraz bardzo mocno dysonansowego charakteru. Nagle z zaistniałego chaosu wyłania się harmonia: słyszymy dźwięki konsonansowe jakby zaczerpnięte z zapomnianej piosenki, która po chwili gwałtownie się urywa.

NATALYA CHEPELYUK

WYRÓŻNIENIE

Chikako Yamana urodziła się w 1983 roku w Matsuzaka, w Prefekturze Mie. W 2005 została laureatką 74. Konkursu Muzycznego w Japonii. W dwa lata później ukończyła Uniwersytet Sztuki w Tokio, otrzymując Nagrodę Muzyczną Acanthus. Stopień magisterski uzyskała w roku 2009. Studiowała u Shozo Aoki, Masayuki Nagatomi, Ichiro Nodairy i Atsutady

Otaki. W 2009 roku jej utwór *Rinne* na wiolonczelę i fortepian został wykonany na koncercie „Współczesny Wirtuoz” zorganizowanym przez japońskie Towarzystwo Muzyki Współczesnej. W roku 2010 zdobyła trzecią lokatę na konkursie kompozytorskim Toru Takemitsu. Jej najważniejsze utwory to: *Nocturne 1* na fortepian (2003), *Disillient* na zespół kameralny (2005), *Trzy fragmenty na fortepian na lewą rękę, skrzypce i wiolonczelę* (2006), *Cytogeneza* na orkiestrę (2007) oraz *Pieśń dla Ziemi, Morza i Ludzi* na chór mieszany (2011).

Signal to Signalless

Tytuł utworu *Signal to Signalless (Od sygnału do jego zaniku)* odnosi się do Ziemi jako źródła sygnałów wysyłanych do nas, istot ludzkich. Kilka lat temu zmiany środowiskowe na Ziemi zaczęły wzbudzać moje ogromne zmartwienie. Zdaję sobie jednak sprawę, że w zabieganiu łatwo zapomnieć o nieustannie topniejącym na biegunie północnym lodzie lub o coraz częściej występujących anomaliach pogodowych. Wydaje mi się, że powinniśmy być bardziej wyczuleni na tego typu zjawiska. W moim ujęciu znaki Ziemi to sygnały wysyłane przez nią za pomocą Natury, i choć nie są one łatwo dostrzegalne, sądzę, że powinniśmy zacząć je zauważać i odpowiedzieć na nie działaniem.

CHIKAKO YAMANAKA

WITOLD LUTOSŁAWSKI

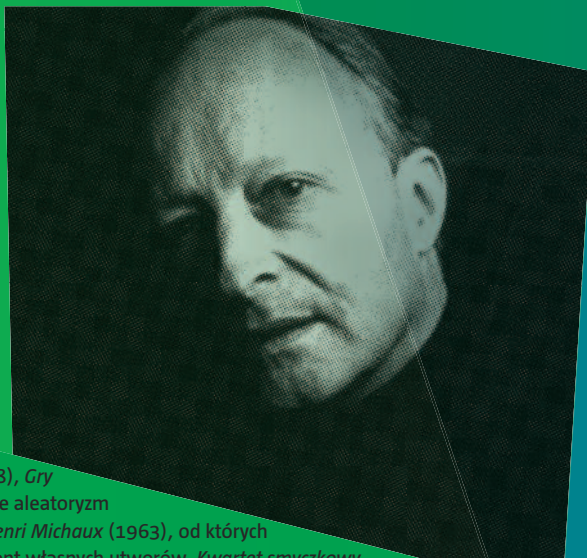
Jeden z najwybitniejszych kompozytorów polskich wszech czasów, urodzony 25 stycznia 1913 w Warszawie, zmarł 7 lutego 1994 w Warszawie. Studiował w Konserwatorium Warszawskim (1932-1937) kompozycję u Witolda Maliszewskiego oraz grę na fortepianie u Jerzego Lefeldta. Pierwszym sukcesem było prawykonanie *Wariacji symfonicznych* pod dyrekcją Grzegorza Fitelberga (1939). Jego karierę zahamowały lata wojny – grał wtedy wraz z Andrzejem Panufnikiem w warszawskich kawiarniach, dokonując opracowań ok. 200 utworów na 2 fortepiany. Z tego czasu pochodzą słynne *Wariacje na temat Paganiniego*.

Twórczość Lutosławskiego przechodziła liczne przeobrażenia stylistyczne, od neoklasycyzmu i inspiracji folklorem w początkowym okresie do bardzo indywidualnego języka w dojrzałych latach. Pierwszym z długiego szeregu arcydzieł stał się *Koncert na orkiestrę* (1954) – najczęściej na świecie wykonywany utwór

Lutosławskiego. Rosnącą międzynarodową sławę Lutosławskiego umocniły takie dzieła, jak *Muzyka żałobna* (1958), *Gry weneckie* (1961), wprowadzające aleatoryzm kontrolowany, *Trois poèmes d'Henri Michaux* (1963), od których rozpoczął działalność jako dyrygent własnych utworów, *Kwartet smyczkowy* (1964), *Livre pour orchestre* (1968), *Preludia i fuga* (1972). Napisał wiele dzieł z myślą o wielkich wykonawcach – m.in. *Koncert wiolonczelowy* dla Mścisława Rostropowicza, *Łańcuch II* dla Anne-Sophie Mutter, *Koncert fortepianowy* dla Krystiana Zimermana, utwory wokalne dla Petera Pearsa i Dietricha Fischera-Dieskaua. Do arcydzieł z ostatniego okresu należą *III i IV Symfonia* oraz *Chantefleurs et chantefables*.

Już od lat 50. Lutosławski cieszył się rosnącą międzynarodową sławą, był zapraszany do udziału w prestiżowych festiwalach i do jury konkursów kompozytorskich, prowadził wykłady i kompozytorskie kursy. Otrzymywał zamówienia od czołowych orkiestr i instytucji. Za swoje dokonania został uhonorowany licznymi nagrodami (m.in. im. Jurzykowskiego, Siemens, Herdera, Królowej Zofii, Polar Music Prize, Kyoto Prize), doktoratami honoris causa kilkunastu prestiżowych uczelni w Polsce, Europie i Ameryce (w tym uniwersytetów Warszawskiego, Jagiellońskiego, w Cambridge, Strasbourgu, Chicago, Montrealu, uczelni muzycznych w Cleveland i Bostonie). Był członkiem honorowym wielu akademii artystycznych i naukowych oraz stowarzyszeń muzycznych. Wyczulony na potrzeby innych, przez wiele lat prowadził dyskretną działalność charytatywną, m.in. fundując stypendia dla młodych kompozytorów i wykonawców. Czując się obywatelem, któremu bliskie są sprawy społeczeństwa, w latach 80. aktywnie angażował się w różne formy działań „Solidarności”.

Dzieła Lutosławskiego wywarły ogromny wpływ na rozwój muzyki naszych czasów. Konsekwencja w odkrywaniu nowych obszarów muzyki w połączeniu z twórczym sięganiem do tradycji, mistrzowska technika kompozytorska i oryginalność języka muzycznego zapewniły mu rangę jednego z najwybitniejszych kompozytorów XX wieku.

rot. Bolesław Lutosławski